

OROS LÁSZLÓ

SZÜLŐFÖLDEM SZÉP HATÁRA...

Katonáskodásom hosszú éveit sokszor eszembe jutott a szülőfalum, Felsőszeli. Az a mátyusföldi község, ahol szüleim és tanítóim megszerették velem a magyar szót, a történelmünket és irodalmunkat. Mert hát úgy alakult az életem, hogy hivatásos katonaként közel huszonkét esztendő telt el cseh és szlovák környezetben, és ebben az időben óriási erőt, hitet és biztonságérzetet nyújtottak számomra az otthonról hozott emlékek és élmények.

Sokszor felidéztem magamban nagyapám történeteit meg az első világháborús „élményeit” az olasz frontról, az Isonzó-csatákról, Doberdóról és a sebesüléséről. Sok mindent tudott a falu múltjáról is. Vele jártam be először az utcákat, és a legnagyobb meglepetésemre általában ezekről is tudott valamilyen történetet.

Megmondom őszintén, akkoriban nem igen foglalkoztatott falunk utca- és dűlőneveinek eredete, pedig valóban érdekesek és talán egyediek is ezek az elnevezések. Ha kimondom a nevüket – például Sár utca, Főszeg, Nagy- és Kisvecse, Gönyere, Sikola vagy Papszeg –, akkor az itt élt emberek emléke és közösségünk gazdag múltja elevenedik fel előttem. Minden név valakihez vagy valamilyen eseményhez kötődik... Mikor erről (is) beszélek a Felsőszelibe látogatóknak, csak csóválják a fejüket és nem értik, hogy akkor miért hiányoznak falunkban az utcaneveket jelző táblák, feliratok. Hát, igen, a laikus erre azt mondaná, hogy felesleges ezeket kiírni, hisz a szeliek úgyis ismerik az utcákat, az ideérkező látogatóknak meg bizonyára mindegy. Legfeljebb megkérdezik az első szembejövőt, aki majd eligazítja őket...

De félre a tréfával, mert Felsőszelinek valóban komoly múltja van. Ősidők óta lakott hely volt, amiről az itt előkerült bronzkori leletek is tanúskodnak – a múlt század hatvanas éveiben magam is találtam ilyeneket –, majd jöttek a kelták, hunok, a szlávok, illetve a honfoglalás után a magyarok telepedtek le ezen a területen.

Most nem akarom részletezni a történelmünket, csak annyit még, hogy a régi időkben is

dolgos, becsületes emberek éltek itt, akik megtapasztalták a korabeli háborúk veszedelmét. A faluból sokan vettek részt a Rákóczi-féle, illetve az 1848/49-es szabadságharcban. Az utóbbi végén, a vesztes peredi csata után, az orosz csapatok elérték Szelit is. A katolikus plébános pedig gondolt egyet, és a lakosok kíséretében bátran kivonult Panjutin fővezér elé, hogy a falu megkímélését kérje. Nem is történt komolyabb baj, csak az evangélikus lelkész temető kertben lapuló pulykát lövöldözték le az arra nyargalászó kozákok...

Néhány gondolatot megérdemelnek az egyházak is, hisz van két takaros templomuk: a régebbi a katolikusoké, a másik pedig az evangélikusoké. A hívek szorgalmasan és békésen látogatják is az Isten házáat, de ez nem volt mindig így. Az ellenreformáció idejében a protestánsokat bizony kigúnyolták és megdobálták a „pápiszták”, és ezek a vallási villongások, sokszor komoly összetűzések, egészen a 19. század végéig tartottak. Akkor viszont már abban is meg tudtak egyezni, hogy az egyik választási időszakban evangélikus, a következőben pedig katolikus legyen a falu előljárója.

A két háború között a módosabb települések közé sorolták a falut. Volt szeszgyára, len- és kendergyára, sok-sok üzlete és kocsmája, virágoztak az egyes iparágak, majd jöttek a hontalanság éve: a tehetősebb gazdákat kitelepítették, a szegényebbeket pedig Csehországba deportálták kényszermunkára. Bizony, nagyon sokan megtapasztalták ezeket a keserves eseményeket...

A tragédiák után valami kellemeset illik még mondani. Nos, Felsőszelinek is vannak híres-neves emberei. Itt született például Endreffy János evangélikus lelkész, aki nem csupán pap, hanem egyházi író, illetve a felvidéki magyarság szószólója is volt! De itt élt és alkotott Danajka Lajos helytörténész, illetve ma is nálunk működik Jakubecz Márta író, pedagógus.

Végezetül talán még egy mondat: büszke vagyok arra, hogy Felsőszeliben láttam meg a napvilágot, és hogy ennek a gazdag múlttal rendelkező közösségnek lehetek a tagja.

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

